

Sahte İnançlarla İlgili Önvarsayımsal Akıl Yürütme

Dr. Greg Bahnsen

Cornelius Van Til tarafından geliştirilen önvarsayımsal apolojetik, Hristiyanı inanmayanlarla “dolaylı” bir şekilde tartışmaya, inanmayanın dünya görüşünün (gerçeklik, bilgi ve etik hakkındaki temel varsayımları) içsel bir analizini yapmaya ve bunu Kutsal Kitap'ta açıklanan dünya görüşüyle karşılaştırmaya teşvik eder. Birçok apolojetik öğrencisi, ateistler ya da materyalistler tarafından savunulan çeşitli görüşlere uygulandığında bu apolojetik meydan okumanın gücünü görmeye başlamıştır. Ateistin önvarsayımları göz önüne alındığında, mantık yasalarına bağlılığın bir anlamı olmayacağı gibi (Gordon Stein ile halka açık tartışmamda göstermeye çalıştığım gibi), bilimin ilke ve prosedürleri de bir anlam teşkil etmez (Edward Tabash ile halka açık tartışmamda göstermeye çalıştığım gibi). Ateist, etiğin temel varsayımlarını da rasyonel bir şekilde açıklayamaz.[1] Ateizm, felsefi olarak Hristiyan inancına karşı etik, bilimsel veya mantıksal olarak tartışamaz.

Ancak bazen önvarsayımsal yöntemin ateist olmayanlara karşı da etkili bir şekilde savunulup savunulamayacağı sorusu ortaya çıkmaktadır. Yani, apolojetik öğrencileri sahte dini inançlara bağlı olan inançsızlarla önvarsayımsal olarak tartışıp tartışamayacağımızı merak etmektedirler. Bu kişiler, herhangi bir doğüstü gerçekliği inkar eden inançsızların felsefi sorunlarına o kadar kolay düşmüyor gibi görünebilirler. Bir önvarsayımsal apolojist başka bir “tanrıya” ya da başka bir dini kitaba vs. sahip olan biriyle nasıl başa çıkabilir?

Van Til'in önvarsayımsal yöntemi en başından itibaren Hristiyan teizminin ayırt edici doktrinlerini (örneğin Teslis, ilahi takdir) ortaya koymak ve bunlarla çalışmak olarak tanımladığını aklımızda tutmamız zorunludur. Van Til'in önvarsayımsal yöntemi soyut ya da biçimsel değil, somuttur; inanmayanla diyalog için yalnızca doğası ve karakteri belirsiz genel bir tanrının dünya görüşünü değil, Kutsal Kitap Hristiyanlığının özel ve tam dünya görüşünü sunar. Bu nedenle Van Til'in apolojetik ders programı ve İnanç Savunması kitabı Hristiyan teolojisinin ayrıntılı ifadeleriyle başlar. Bunlar sadece bir gözden geçirme, apolojetiğe ısınma değildi; Van Til için apolojetik görevin tanımlayıcı bir parçasıydı. Buna göre, önvarsayımsal yöntem, birçok eleştirmenin aceleyle öne sürdüğü gibi, Hristiyanlıkla rekabet eden “herhangi bir başka din” tarafından kullanılmaya hiç de uygun değildir.

Bir apolojist, önvarsayımsal yöntemi kullanmak istiyorsa, diğer dini inançların savunucularıyla nasıl başa çıkar? Ateistlerle ve materyalistlerle vesaire

nasıl başa çıkıyor ise aynı şekilde. Diyalog kurduğu dindar tarafından sunulan “dünya görüşünü” içsel olarak onunla birlikte inceleyerek. Karşıt dine inananın tanrıdan (ya da tanrılardan) söz etmesi burada bir zorluk yaratmaz, çünkü kendi özel tanrı kavramını tanımlaması gerekir. Burada Kutsal Yazıların örneğini hatırlayın: “Çünkü bizim Kayamız onların kayasına benzemez” (Yasa’nın Tekrarı 32:31); putperestlerin (çelişkili bir şekilde) kendilerine boyun eğenlerin egemenliği altında olan ‘cansız’ putlarına yönelik yıkıcı peygamberliksel eleştiriyi hatırlayın. Dini sözcüklerin ve itirazların kullanılması, rakibinizin önvarsayımlarını çürütmeye yönelik dolaylı yöntemin uygulanabilirliğini değiştirmez.

İnsanların karşılaştırmalı dinler hakkında yaptıkları çoğu iyi çalışılmamış (ve aşırı genel) yorumlar- örneğin, “tüm dinler birbirine benzer” ya da “kutsal kitaplardan istediğinizi seçebilirsiniz”- apolojist tarafından kolayca çürütülebilir. Eğer herhangi biri Hristiyan olmayan “herhangi bir” dinin sözcüsü ve savunucusu olmaya heveslenirse (Hristiyan apolojisini susturmak için), dünya dinlerinin ezici ve büyük çoğunluğunun Hristiyan dünya görüşüne epistemolojik anlamda bir rekabet bile sunamayacağını mütevazî bir şekilde gözlemlemelidir. İddia ettikleri şeyi “bilmek” için hiçbir dayanakları yoktur. Neden mi? Gerçekten de başka “kutsal” kitaplar da vardır (Bhagavad Gita, Analects, Avesta, Adi Granth, Sutralar, Tao Tsang, I Ching, vs). Bu farklı dinlerin metafiziksel ve epistemolojik önvarsayımlarının içsel bir analizi neyi ortaya çıkarır?

Metafiziksel olarak, tanrı yoktur, kişisel bir tanrı yoktur, her şeyi bilen ve egemen olan bir tanrı yoktur, vs. Dolayısıyla, epistemolojik açıdan bakıldığında, bu “kutsal” kitaplar Kutsal Kitap’ın kendisi için iddia ettiği gibi, yani yaşayan, tamamen egemen ve her şeyi bilen tek Yaratıcı’dan gelen kişisel iletişim ve yanılmaz sözlü vahiy gibi bir şey değildir ve olamaz. Diğer dini kitaplar, kendi önvarsayımlarına göre, onlara doğru kabul etmek veya normatif olarak boyun eğmek için hiçbir neden sunmazlar; kendi dünya görüşleri açısından, bu kitaplar edebiyat parçaları olarak hiçbir epistemolojik veya etik otoriteye sahip olamaz. Söyledikleri şey (eğer bir anlam ifade edebiliyorsa) başka bir adamın görüşüne karşı bir adamın görüşünden başka bir şey olamaz!

Hristiyanlığa rakip olarak bir şeyler sunmaya başlayabilecek olan diğer dünya dinleri ya da kültürleri (kişisel bir tanrı, sözlü bir vahiy gibi) genellikle yarı-Hristiyan felsefi bakış açısının kötü taklitleri (“ödünç alınmış sermaye” ile yaşayan) ya da Hristiyan sapkınlıkları (Kutsal Kitap’ın bazı bölümlerinin yanlış okumalarını kabul eden ya da saygı gösteren) olarak ele alınabilir. Normalde en iyi taktik, bu tür dini rakiplerle Kutsal Kitap’ın kendisinden yola çıkarak akıl yürütmek ve Tanrı’nın sözü olarak kabul edilenlerden sapmaları ve yanlış yorumlamaları çürütmektir. Bu da dünya görüşünün “iç eleştirisi” anlamına gelir.

Örneğin, Sun Myung Moon'un öğretisinin bazı bölümleri, aslında Kutsal Kitap'ın diğer yönlerini reddettiği ve Kutsal Kitap'ın kendi genel otorite iddiasını reddettiği halde, sadece Kutsal Kitap'a başvurarak "yetkilendirilemez". Bu genel yetki olmadan, Kutsal Kitap'ın kendi söylediklerine basit bir itiraz (başka, dışsal bir gerekçe olmadan) yapmaya çalıştığı noktayı "yetkilendirmeye" hizmet edemez. Bu durumda apolojist, bu Kutsal Kitap dışı otoriteyi güvenilirliği açısından çapraz sorguya çekmek isteyecektir.

Ancak bazı insanların zihninde, önvarsayımsal apolojeteğe tehdit oluşturan şey Müslüman inancıdır, çünkü İslam'ın Hristiyan argümanlarının her hamlesine karşı koyabileceği düşünülür. Bu da yanlış bir önyargıdır. İslam'ın tevhidçiliği, kaderciliği, ahlaki kavramları, kefarete eksikliği vs. düşünüldüğünde iki dünya görüşünün çok önemli açılardan birbirinden farklı olduğu görülecektir. İslam kendi önvarsayımları üzerinden içsel olarak eleştirilebilir. Bariz bir örneği ele alalım. Kuran Musa, Davut ve İsa'nın sözlerinin Allah tarafından gönderilen peygamberlerin sözleri olduğunu kabul eder- bu durumda Kuran, daha önceki vahiy olan çelişkileri nedeniyle kendi terimleriyle çürütülebilir (bkz. Yasanın Tekrarı 13:1-5).

Müslüman alimler tarafından sunulan gelişmiş teolojiler, Kuran teolojisini (bkz. 42:11) değişmeyen Allah'ın aşkınlığını (tenzih) o kadar aşırı bir şekilde öğretiyor ki, hiçbir insan dili (değişen deneyimden türetilen) Allah'ı olumlu ve uygun bir şekilde tanımlayamaz - bu durumda Kuran, Kuran'ın olduğunu iddia ettiği şeyi dışlar. Öte yandan, İslami dünya görüşü Allah'ın kutsal ve günaha karşı adil olduğunu öğretir, ancak (Kutsal Kitap teolojisinin aksine - burada Musa, Davut ve İsa'nın sözlerine bakınız) günahkarın yerine geçecek birinin kanının akıtılmasıyla suçun ortadan kalkmadığı bir "kurtuluş" söz konusu olabilir. İslam'ın yasacılığı (iyi işlerin kötü işlere karşı tartılması) bu sorunu çözmez çünkü kişinin önceki kötü işleri sonraki iyi işlerle değişmez, aksine (günaha tahammül edemediği ve de cezalandırmak zorunda olduğu var sayılan) Allah katında kişinin sicilinde yer almaya devam eder."[2]

Böylece Van Til'in inancı savunmaya yönelik önvarsayımsal yaklaşımının, hem dindar hem de dindar olmayan her türlü inançsızaya yanıt vermek için etkili bir araç olduğunu görüyoruz. Çünkü tüm insanlar, "dini" kavramları kullansa bile, içsel olarak eleştirilebilecek daha geniş bir dünya görüşü bağlamında düşünür. Hayata felsefi bir anlam kazandırabilecek tek dini kavram, Tanrı'nın kendi sözünde yanılmaz bir şekilde ortaya koyduğu kesin, somut gerçeklerdir.

[1] Her biri Kaliforniya Üniversitesi'nde (Irvine veya Davis) verilen ateizme karşı bu argümanların nasıl işlediğine dair daha fazla bilgi edinmek isterseniz, "Etik Tanrı'ya Bağlı mıdır?" başlıklı konferansımı (1417 numaralı kaset), Gordon Stein ile tartışmamı (# ASST) ve Edward Tabash ile tartışmamı (# AST2) www.dmfnow.com adresindeki Covenant Media Foundation'dan sipariş edebilirsiniz.

[2] Bu konuda daha fazla bilgi için İslam üzerine verdiğim derslere (örneğin, "Taç mı Hilal mi?" kaset #1387) ve 1991 yılında Orange Coast College'da Amerika'nın önde gelen Müslüman akademisyenlerinden biriyle yaptığım "Kardeş İnançlar mı?" başlıklı tartışmaya (kaset #ASI2) bakabilirsiniz. (ASI2 numaralı kaset) www.cmfnow.com adresindeki Covenant Media Foundation'dan temin edilebilir.

PA208

Penpoint VII:2 (Feb./Mar., 1996) © Covenant Media Foundation, www.cmfnow.com